

on-line >>> www.alnari.rs
mail to >>> office@alnari.rs

Naziv originala:
Guillaume Musso
SERAS-TU LÀ?

Copyright © Guillaume Musso, 2006
Translation Copyright © 2010 za srpsko izdanje Alnari d.o.o.

ISBN 978-86-7710-631-7

Paradoks o dedi, pomenut u sedmom poglavlju, pozajmljen je od
Renea Baržavela, iz njegove knjige *Neoprezni putnik*.
– GIJOM MUSO

Ostani kraj mene

GIJOM MUSO

Prevela s francuskog
Maja Aleksijevski

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2011.

Prolog

SEVEROISTOČNA KAMBODŽA,
SEZONA KIŠA,
SEPTEMBAR 2006.

Helikopter Crvenog krsta sleteo je u predviđeno vreme.

Izniklo na uzvišenju i okruženo šumama, selo je brojalo stotinak rudimentarnih kućica koje su uglavnom bile napravljene od štapova i granja. Mesto je izgledalo izgubljeno, van vremena, daleko od turističkih oblasti Angkora ili Pnom Pena. Vazduh je bio zasićen vlagom i sve je prekrivalo blato.

Pilot se nije trudio da ugasi motor. Njegova misija bila je da vrati humanitarnu medicinsku ekipu u grad. Nikakva mudrost po normalnom vremenu. Nažalost, bio je septembar i monsunske kiše, koje su padale bez prestanka, otežavale su upravljanje letelicom. Što se tiče goriva, rezerve su bile ograničene, ali bile su dovoljne da se svi prebace na sigurno.

Pod uslovom da ne odugovlače...

Dva hirurga, anesteziolog i dve bolničarke u trku su izašli iz dispanzera u kojem su radili od preksinoć. Prethodnih nedelja su obilazili okolna sela i lečili, kako su znali i umeli, pustoš koju su ostavile malarija, sida ili tuberkuloza. Takođe su se pobrinuli i za one sa

amputiranim udovima i opremili ih protezama, a takvih uopšte nije bilo malo u tom delu zemlje, prepunom zaostalih razornih mina.

Na pilotov signal, četiri od pet volontera požurilo je u helikopter. Poslednji, čovek od šezdesetak godina, ostao je za njima i odsutnog pogleda posmatrao grupu Kambodžana koji su okruživali letelicu. Nikako se nije odlučivao da pođe.

– Moramo da krenemo, doktore! – doviknuo mu je pilot. – Ako sada ne poletimo, nećete stići na avion.

Lekar je klimnuo glavom. Spremao se da se popone u letelicu kada mu se pogled susreo sa očima deteta koje je jedan starac držao za ruku. Koliko je imao godina? Dve? Najviše tri. Njegovo malo lice bilo je strašno unakaženo uzdužnom pukotinom koja mu je raznela gornju usnu. Urođena deformacija mogla bi ga osuditi da se celoga života hrani supama i kuvanim jelima i da nikada ne izgovori ni jednu jedinu reč.

– Požurite! – preklinjala je jedna od bolničarki.

– Ovo dete treba operisati! – povika lekar pokušavajući da nadjača buku elise koja se kovitlala nad njihovim glavama.

– Nemamo više vremena! Putevi su zbog poplava neupotrebljivi, a helikopter ne može da dođe po nas narednih nekoliko dana.

Nemoćan da odvrati pogled od tog malog dečaka, lekar se nije pomerao. Znao je da roditelji u tom delu sveta, po starom običaju, ponekad napuštaju decu rođenu sa zečjom usnom. A kada se jednom nađu u sirotištu, ta deformacija im oduzima svaku šansu da ih usvoji neka hraniteljska porodica.

Bolničarka je bila uporna:

– Očekuju vas prekosutra u San Francisku, doktore. Imate vrlo gust raspored operacija, imate predavanja i...

– Krenite bez mene – presekao je konačno tubib* dok se udaljavao od letelice.

– Onda i ja ostajem sa vama – odlučila je bolničarka skočivši na tlo.

* Fr. *toubib*, doktor u vojničkom žargonu. Reč vodi poreklo iz arap. *tabīb*. (Prim. prev.)

Zvala se Emili, mlada Amerikanka koja je radila u istoj bolnici kao i on. Uzdahnuvši, pilot je klimnuo glavom. Helikopter je vertikalno uzleteo, pa se nakratko zaustavio pre nego što je krenuo da se udaljava ka zapadu.

Lekar je uzeo u naručje bledog i zgrčenog dečaka. U pratnji bolničarke, odveo ga je u dispanzer i natenane umirio pričom pre nego što mu je dao anesteziju. Kada se dete uspavalo, skalpelom je pažljivo razdvojio nepca i razvukao ih kako bi zatvorio rascjep. Zatim je na isti način nastavio da seče da bi rekonstruisao usne i dečaku vratio pravi osmeh.

Nakon završetka operacije, lekar je izašao da nakratko sedne na verandu pokrivenu limom i sasušenim lišćem. Intervencija je dugo trajala. Nije spavao maltene dva dana i osetio je kako ga najednom obuzima umor. Zapalio je cigaretu i pogledao oko sebe. Kiša je prestajala. Otvor na nebu propuštao je bleštavu svetlost kojom su preovladavale ljubičasta i narandžasta.

Nije žalio što je ostao. Svake godine je sa Crvenim krstom odlazio na nekoliko nedelja u Afriku ili Aziju. Humanitarne misije ga nikada nisu ostavljale ravnodušnim, već su postajale neka vrsta droge, način da pobegne od lagodnog života šefa službe u kalifornijskoj bolnici. Dok je gazio opušak, osetio je nečije prisustvo iza sebe. Okrenuvši se, prepoznao je starca koji je dete držao za ruku dok je helikopter polazio. On je bio neka vrsta seoskog poglavara. Imao je pogrbljena leđa, izborano lice i tradicionalnu nošnju. U znak pozdrava, prineo je spojene dlanove bradi i podignute glave pogledao lekara u oči. Zatim ga je jednim pokretom ruke pozvao da pođe za njim u njegovu kuću. Ponudio mu je čašu alkoholnog pića od pirinča pre nego što je izgovorio prve reči:

– Ime mu je Lu-Nan.

Lekar je pretpostavio da je reč o detetovom imenu i samo je klimnuo glavom.

– Hvala što ste mu vratili lice – dodao je stari Kambodžanin.

Hirurg je smerno prihvatio ovu zahvalnost, a potom je, gotovo uznemiren, odvratio pogled. Kroz prozor bez stakla mogao je da vidi sveprisutnu tropsku šumu, gustu i zelenu. Bilo mu je čudno to saznanje da na samo par kilometara, tek malo više uz ratanakirske* planine, i dalje žive tigrovi, zmije i slonovi...

Izgubljen u svojoj sanjariji, pomučio se da shvati smisao reči svoga domaćina kada ga je ovaj upitao:

– Kada biste mogli da vidite jednu od svojih želja ispunjenu, koju biste izabrali?

– Molim?

– Koja bi bila vaša najveća želja na ovome svetu, doktore?

Lekar je prvo potražio neki duhovit odgovor, ali je onda, savladan umorom i obuzet neočekivanim osećanjem, tiho rekao:

– Poželeo bih da ponovo vidim jednu ženu.

– Jednu ženu?

– Da, jednu... jedinu koja mi je značila.

I tamo, u tom zabačenom mestu, daleko od očiju Zapada, između ta dva čoveka dogodilo se nešto svečano.

– Ta žena, vi ne znate gde se ona nalazi? – upitao je stari Kmer iznenađen jednostavnošću tog zahteva.

– Umrla je pre trideset godina.

Azijac se blago namrštitio i zaronio u duboke misli. Onda je, nakon trenutka tišine, dostojanstveno ustao i otišao do dna prostorije gde su, na nestabilnim policama, na gomili stajale njegove zalihe: sušeni morski konjići, korenje ženšena, zmije otrovnice isprepletane u formalinu...

Za trenutak je preturao po tim kućinama, a onda je pronašao ono što je tražio.

Vrativši se lekaru, pružio mu je malu flašicu od duvanog stakla.

U njoj se nalazilo deset zlatnih pilula...

* Ratanakiri je provincija na severoistoku Kambodže. (Prim. lekt.)

1.
Prvi susret

*Jedne lepe večeri, budućnost postaće prošlost.
Tada ćemo se osvrnuti i videti svoju mladost.*

LUJ ARAGON

AERODROM U MAJAMIJU,
SEPTEMBAR 1976,
ELIOT SA 30 GODINA

NEDELJNO SEPTEMBARSKO POPODNE, POD NEBOM FLORIDE...

Za volanom *tanderberd* kabrioleta, mlada žena penje se putem koji vodi ka terminalu. Sa vetrom u kosi, vozi brzo i pretiče par vozila pre nego što nakratko zastane ispred dvorane za polaske. Tek toliko da ostavi čoveka koji sedi na suvozačevom mestu. On uzima torbu iz gepeka, potom se naginje ka prozoru da pošalje poljubac vozaču. Zalupi vrata automobila i eto ga kako ulazi u zgradu od stakla i čelika.

On, to je Eliot Kuper. Zgodne je spoljašnjosti i vitkog stasa. Lekar je u San Francisku, ali mu njegova kožna jakna i neposlušna kosa daju izgled adolescenta.

Automatski kreće prema pultu za čekiranje da pokupi svoju kartu: Majami – San Francisko.

– Kladim se da ti već nedostajem...

Iznenaden poznatim glasom, Eliot se okreće poskočivši.

Ona preko puta njega upućuje mu smaragdni pogled, mešavinu izazova i nežnosti. Nosi plitke farmerke, usku jaknu od jelenske kože ukrašenu natpisom *peace and love** i majicu u brazilskim nacionalnim bojama, zemlje odakle je poreklom.

– Kada je ono beše bio poslednji put da sam te poljubio? – pita spuštajući ruku podno njenog vrata.

– Barem čitav minut.

– Čitava večnost...

Zagrli je i privi uza sebe.

A ona, ona je Ilena, žena njegovog života. Poznaje je deset godina i duguje joj sve najbolje što u sebi nosi: svoj medicinski poziv, svoju otvorenost prema drugima i određenu disciplinu u životu...

Čudi se što se vratila jer su oduvek jednoglasno izbegavali duge scene opraštanja, veoma svesni da će im nekoliko dodatnih minuta doneti više patnje nego utehe.

Njihova je priča, naime, zamršena. Ona živi na Floridi, a on u San Francisku.

Njihova ljubav na daljinu prkosi vremenskoj razlici, prateći ritam četiri vremenske zone i četiri hiljade kilometara koji razdvajaju Istočnu od Zapadne obale.

Naravno da su posle svih tih godina mogli da se odluče na zajednički život. Ipak, to nisu učinili. Najpre, strepeli su od raspodele vremena. Svakodnevnica bi ih, ta cena za mirniji život, lišila onog lupanja srca koje su osećali svaki put kada bi se ponovo sastali i koji je za njih bio poput kiseonika.

* Mir i ljubav. (Prim. prev.)

Osim toga, oboje su uredili živote u sopstvenom radnom okruženju. Jedno okrenuto ka Pacifiku, drugo ka Atlantiku. Posle beskrajnih studija medicine, Eliot je dobio mesto hirurga u jednoj bolnici u San Francisku. Što se Ilene tiče, ona se brine o delfinima i orkama u *Okeanskom svetu* u Orlandu, najvećem vodenom parku na svetu, gde radi kao veterinar. Ona već nekoliko meseci dosta vremena posvećuje i jednoj organizaciji koja postaje sve zapaženija: Grinpis. Osnovali su je pacifisti i ekolozi četiri godine ranije, a *Liga duginih ratnika** proslavila se protestima protiv nuklearnih proba. Ipak, Ilena se priključila pre svega zbog njihove kampanje protiv masakra kitova i foka.

Oboje, dakle, vode prilično ispunjene živote. Baš i nemaju vremena za dosađivanje. Pa ipak... Svaki novi rastanak teži je od prethodnog.

Poslednji poziv za ukrcavanje putnika na letu 711 za San Francisko, izlaz broj 18...

– Da li je to tvoj avion? – pita ona puštajući ga iz zagrljaja.

On potvrdno klima glavom, pa zatim, s obzirom na to da je dobro poznaje, kaže:

– Htela si nešto da mi kažeš pre nego što odem?

– Da. Otrpatiću te do zone za ukrcavanje – kaže ona uzimajući ga za ruku.

I dok koračaju jedno uz drugo, počinje tiradu svojim jakim latinoameričkim akcentom koji ga je izluđivao.

– Vrlo dobro znam da svet hrli u katastrofe, Eliote: hladni rat, komunistička pretnja, utrkivanje nuklearnim naoružanjem...

Svaki put kada se rastaju, on je gleda kao da je poslednji. Lepa je poput plamena.

– ... iscrpljeni prirodni resursi, da ne govorim o zagađenju, uništavanju tropskih šuma ili...

* Osnivači Grinpisa bili su nadahnuti indijanskom legendom o ratnicima koji će doći iz mnogih plemena da izleće Zemlju kada se ona razboli. U legendi su ti spasitelji nazvani *ratnici duge* (*Warriors of the Rainbow*), pa se pripadnici Grinpisa sa njima poistovećuju. (Prim. lekt.)

- Ilena?
- Da?
- Šta u stvari želiš da kažeš?
- Želela bih da napravimo dete, Eliote...
- Ovde, ovoga trenutka, na aerodromu? Pred svima?

To je sve što je uspeo da kaže. Duhovitom dosetkom sakrio je svoje iznenađenje. Ali Ileni nije do smeha.

- Ne šalim se, Eliote. Savetujem ti da o tome ozbiljno razmisliš, rekla je pre nego što mu je pustila ruku i zaputila se ka izlazu.

- Stani! - povika on ne bi li je zadržao.

Poslednji poziv za gospodina Eliota Kuperu, putnika na letu 711 za...

- E, jebi ga! - ote mu se dok je razočaran kretao pokretnim stepenicama koje su ga vodile u zonu za ukrcavanje.

Skoro da je stigao do vrha kad se okrenu da joj poslednji put mahne.

Septembarsko sunce preplavilo je dvoranu za odlaske.

Eliot podiže ruku.

Ali Ilena je već nestala.

Noć je već pala kada je avion sleteo u San Francisko. Let je trajao šest sati i u Kaliforniji je bilo devet uveče.

Eliot se spremao da izađe sa terminala i uhvati taksi kad je shvatio da umire od gladi. Uzrujan Ileninim predlogom, nije ni pipnuo obrok poslužen u avionu, a znao je da mu je frižider prazan. Na drugom spratu je ugledao *Golden Gejt kafe*, gde je već dolazio sa Metom, svojim najboljim prijateljem, koji ga je par puta pratio na Istočnu obalu. Seo je za šank i naručio salatu, dva đevreka i čašu šardonea. Umoran zbog desinhronoze*, protrljao je oči pre nego što je zatražio žetone za telefonsku govornicu u dnu sale. Okrenuo je Ilenin broj, ali niko nije odgovarao. Zbog vremenske razlike, na

* Engl. *jet lag*, lat. *desynchronosis*, poremećaj organizma kada prelazi vremenske zone, bukvalno poremećaj biološkog sata organizma i njegovog ustaljenog ritma. (Prim. lekt.)

Floridi je već bila prošla ponoć. Ilena je sigurno bila kod kuće, ali očigledno nije želela da razgovara s njim.

Trebalo je da pretpostavi...

Pa ipak, Eliot nije žalio zbog svoje reakcije na Ilenin zahtev. Istina je bila da on nije želeo decu.

Eto.

Problem nije bio u osećanjima: obožavao je Ilenu i imao je za nju ljubavi napretek. Ali ljubav nije bila dovoljna. Tokom tih sedamdesetih godina, činilo mu se da čovečanstvo ne ide u dobrom pravcu i, istini za volju, nije želeo da preuzme odgovornost i dobije dete u takvom svetu.

To je ono što Ilena nije htela ni da čuje.

Vratio se za šank, završio svoj obrok i naručio kafu. Bio je nervozan i lomio je prste gotovo protiv svoje volje. Osetio je kako ga pakla cigareta priziva iz džepa jakne i nije uspeo da joj odoli.

Znao je da treba da prestane da puši. Oko njega se sve više govorilo o štetnosti duvana. Od pre petnaestak godina, epidemiološka istraživanja pokazivala su zavisnost izazvanu nikotinom i, kao hirur, Eliot je vrlo dobro znao da je rizik od raka pluća bio mnogo veći kod pušača, kao i rizik od kardiovaskularnih oboljenja. Ipak, kao i većina lekara, više se brinuo o zdravlju drugih nego o svom. Međutim, treba reći i da je živio u doba kada je bilo normalno pušiti u restoranu ili u avionu, u vreme kada je cigareta bila sinonim za glamur i kulturnu i socijalnu slobodu.

Uskoro ću prestati, pomislio je izbacivši kolut dima, *ali ne večeras...* Osećao se previše deprimiranim za takav napor.

Dokon, pustio je da mu pogled luta preko staklenog zida i tamo ga je po prvi put ugledao: čudnog čoveka obučenog u nebeskoplavu pidžamu, koji ga, činilo se, posmatra s druge strane stakla. Začkiljio je ne bi li ga bolje osmotrio. Čoveku je bilo šezdesetak godina, bio je sportski tip i imao je prosedu kratku bradu zbog koje je ličio na Šona Konerija u zrelim godinama. Eliot se namrštio. Šta je radio taj tip, bosih nogu i u pidžami, u tako kasne sate na aerodromu?

Mladog lekara to nije trebalo da se tiče, ali ga je nepoznata sila primorala da napusti stolicu i izađe iz gostionice. Čovek je delovao izgubljeno, kao da je pao s Marsa. Što mu se Eliot više približavao, to ga je više obuzimalo nelagodno osećanje koje se nije usuđivao da prihvati. Ko je bio taj čovek? Možda pacijent koji je pobegao iz bolnice ili neke ustanove... U tom slučaju, s obzirom na to da je lekar, nije li njegova dužnost bila da mu pomogne?

Kada ih je razdvajalo manje od tri metra, najzad je shvatio šta mu je smetalo: taj čovek je, na neki čudan način, podsećao na Eliotovog oca, koji je pre pet godina umro od raka pankreasa.

Pometen, prišao mu je još bliže. Sličnost je izbliza bila zaista zapanjujuća: isti oblik lica, ista jamica na obrazu koju je nasledio...

Ali ako je to on...

Ne, trebalo bi da se pribere! Otac mu je bio mrtav, i to odavno mrtav. Prisustvovao je polaganju tela u kovčeg i kremaciji.

– Mogu li da vam pomognem, gospodine?

Čovek je ustuknuo nekoliko koraka. Izgledao je jednako uznemiren kao i on, a odavao je kontradiktorni utisak snage i slabosti.

– Mogu li da vam pomognem? – ponovio je.

Drugi samo promrmlja:

– Eliote...

Kako je znao njegovo ime? I taj glas...

Reći da njegov otac i on nisu nikada bili bliski bio bi žešći eufemizam. Ali sada, kada je bio mrtav, Eliot bi često zažalio što se u prošlosti nije potrudio da ga bolje razume.

Glasom koji su gušila osećanja, otupeo i veoma svestan apсурdnosti svoga pitanja, Eliot nije mogao a da ne izgovori:

– Tata?

– Ne, Eliote, ja nisam tvoj otac.

Začuđujuće, ovaj razumni odgovor nije ga ni najmanje umirio, kao da mu je neko predosećanje došapnulo da najbolje tek sledi.

– Pa ko ste onda?

Ostani kraj mene

Čovek mu je stavio ruku na rame i oči su mu zaiskrile poznatim sjajem. Oklevao je nekoliko sekundi pre nego što je odgovorio:

– Ja sam *ti*, Eliote...

Lekar je koraknuo unazad, a onda se skamenio kao ošinut bičem; čovek je završio rečenicu:

– ... ja sam ti, kroz trideset godina.

Ja, kroz trideset godina?

Eliot je raširio ruke u znak nerazumevanja.

– Šta hoćete time da kažete?

Čovek je otvorio usta, ali nije stigao ništa da objasni: iznenada mu je krenula krv iz nosa i krupne kaplje kanuše na porub njegove pidžame.

– Zabacite glavu! – naredio je Eliot i na nos čoveka, koga je sada smatrao svojim pacijentom, pritisnuo papirnu salvetu koju je izvadio iz džepa, a koju je nesvesno pokupio iz kafea.

– Biće u redu – rekao je hrabreći ga.

Za trenutak je zažalio što kod sebe nije imao svoju lekarsku torbu, ali se krvarenje brzo smirilo.

– Pođite sa mnom, valjalo bi da vam malo nakvasim lice.

Čovek je krotko krenuo za njim. Međutim, kada su stigli ispred toaleta, iznenada su ga obuzeli trzaji, poput napada epilepsije.

Eliot je hteo da mu pomogne, ali ga ovaj snažno odgurnu.

– Pusti me! – zahtevao je i zalupio vrata prostorije.

Zaustavljen u svom naletu elana, Eliot je odlučio da sačeka na polju. Osećao se odgovornim za tog čoveka i nije bio siguran u njegovo stanje.

Kakva neobična priča. Prvo ta fizička sličnost, pa onda ona rečenica bez glave i repa – *ja sam ti kroz trideset godina* – a sada krv iz nosa i trzaji.

Sranje, kakav dan!

Ali kraj tog dana nije bio ni blizu jer je najednom, procenivši da je čekanje previše trajalo, odlučio da uđe u toalet.

– Gospodine?

Prostorija je bila dugačka i uska. Eliot je prvo ispitao red lava-boa. Ništa. Mesto nije imalo ni prozora ni pomoćni izlaz. Čovek je, dakle, bio u nekoj od kabina.

– Jeste li tu, gospodine?

Bez odgovora. Pomislivši da se onesvestio, lekar je požurio da otvori prva vrata. Ništa.

Druga vrata. Ništa.

Treća, četvrta... deseta vrata. Prazno.

Očajan, podigao je oči ka plafonu: izgledalo je kao da nijedna ploča nije pomerana.

To je bilo nemoguće, a ipak neporecivo: čovek je nestao.

2.

*Budućnost me zanima: tamo nameravam
da provedem svoje naredne godine.*

VUDI ALLEN

SAN FRANCISCO,
SEPTEMBAR 2006,
ELIOT SA 60 GODINA

Eliot naglo otvori oči. Ležao je preko svog kreveta. Srce mu je lupalo kao ludo, a telo okupano znojem.

Prokleti košmar!

On, koji se nikad nije sećao snova, upravo je sanjao jedan izrazito čudan san: lutao je po Aerodromu San Franciska, kad je naleteo na... svog dvojnika. Ali na mlađeg dvojnika, koji je bio jednako kao i on iznenađen što ga vidi. Sve je izgledalo tako stvarno, tako zbujujuće, kao da je zaista bio bačen trideset godina unazad.

Eliot je pritisnuo dugme da razgrne zavese, a onda je bacio zabrinut pogled na flašicu sa malim zlatnim pilulama, koja je stajala na noćnom ormariću. Otvorio je bočicu: ostalo ih je devet. Sinoć je pred spavanje progutao jednu iz radoznalosti. Da li je ona bila

uzrok njegovog misterioznog sna? Stari Kambodžanin, koji mu je dao flašicu, nije mu precizno objasnio efekat ovog leka, iako mu je ozbiljno savetovao da ga nikad ne zloupotrebljava.

Eliot je teško ustao i krenuo ka staklenom zidu koji je gledao na marinu. Odavde je imao beskrajni pogled na okean, ostrvo Alkatraz i Golden Gejt. Izlazeće sunce projektovalo je na grad tamno-crvenu svetlost, koja je svakog minuta menjala nijansu. Na pučini, jedrenjaci i trajekti presretali su se uz zvuk sirena, a uprkos ranom jutru, nekoliko džogera već je grabilo uz prostrani travnjak Zelene marine, koji je pratio obalu mora.

Pogled na ove poznate stvari malo ga je smirio. Ova burna noć biće brzo zaboravljena, to je bilo sigurno. Jedva da se ubedio u to, kad mu je staklo vratilo uznemirujući prizor: tamna fleka bila je na gornjem delu njegove pidžame. Spustio je pogled kako bi pažljivije proučio mrlju.

Krv?

Otkucaji njegovog srca su se ubrzali, ali ne zadugo. Mora da mu je tokom noći prokrvario nos, a on je to projektovao u svoj san. To je bio klasičan mehanizam, uzaludno je bilo zamarati se više time.

Napola ubeđen, otišao je u kupatilo da se istušira pre nego što ode na posao. Podesio je mlaz i na trenutak ostao nepokretan, izgubljen u mislima, dok se prostorija punila parom. Nešto ga je i dalje mučilo. Ali šta? Počeo je da se skida, a onda je iznenadna, gonjen intuicijom, pretražio džep pidžame. U njemu je bila papirna maramica uprljana krvlju. Iza ostataka hemoglobina mogao se nazreti crtež najčuvanijeg mosta, iznad koga je stajao natpis: *Golden Gejt kafe – Aerodrom San Francisko*.

Srce opet poče da mu lupa i ovoga puta mu je bilo teže da se smiri.

Da li je zbog svoje bolesti počeo da gubi glavu?

Nekoliko meseci ranije, nakon fibroskopije, saznao je da boluje od raka pluća. Istini za volju, to ga nije nimalo iznenadilo: ne može

se pušiti nekažnjeno više od pakle dnevno tokom četrdeset godina. Sa opasnostima se oduvek suočavao i uvek ih je prihvatao. Tako to ide, to je bio rizik života. Nikada nije tragaio za sterilnim životom niti kako da se po svaku cenu zaštiti od njegovih udaraca. Na neki način, verovao je u sudbinu: stvari se dešavaju jer treba da se dese. A čovek treba da ih podnosi.

Objektivno, bio je to težak oblik raka, jedan od onih koji brzo napreduju, a jedva se leče. Medicina je poslednjih godina napredovala u toj oblasti i novi lekovi omogućili su da se život obolelih produži. Međutim, za njega je bilo prekasno: tumor nije otkriven na vreme, a analize su pokazale prisustvo metastaze i u drugim organima.

Predloženo mu je klasično lečenje, kombinacija hemoterapije i radioterapije, ali on je odbio. U tom stadijumu, nije preostalo bogzna šta da se pokuša. Ishod bitke bio je već zapečaćen: umreće kroz nekoliko meseci.

Za sada je uspevao da sakrije svoju bolest, ali je znao da neće moći tako unedogled. Kašalj je postajao uporan, bolovi u predelu rebara i ramena sve jači, a zamor bi ga ponekad iznenada zaskakao, iako je imao reputaciju neumornog.

Nije ga plašio bol. Najviše je strahovao od reakcije drugih, a naročito Endžine, njegove dvadesetogodišnje ćerke, studentkinje u Njujorku; ali i Metove, njegovog najboljeg prijatelja sa kojim je uvek sve delio.

Izašao je ispod tuša, brzo se obrisao i otvorio svoj ormar. Kao nikada pre, brižno je odabrao garderobu: košulja od egipatskog pamuka i italijansko odelo. Dok se spremao, senka njegove bolesti nestala je i ustupila mesto muževnoj pojavi čoveka koji je još u punoj snazi. Sve donedavno, zahvaljujući neprolaznom šarmu, uspevalo mu je da izlazi sa mladim i lepim ženama, koje su ponekad bile i duplo mlađe od njega. Ali te veze nikada nisu dugo trajale. Svi koji su bili u dodiru sa Eliotom Kuperom znali su da su samo dve žene važne u njegovom životu. Prva je njegova ćerka Endži. Druga se zvala Ilena.

Bila je mrtva već trideset godina.

* * *

Izašao je na trotoar gde su ga dočekali sunce, talasi i vetar. Na trenutak je zastao da se divi danu koji se rađao, a onda je otvorio vrata male garaže. Tu je skliznuo u staru narandžastu bubu, poslednju zaostavštinu davno zagaslog hipi pokreta. Spuštenog krova, oprezno je izašao na bulevar i uspeo se Filmorovom ulicom ka viktorijanskim kućama Pacifik Hajta. Kao u filmovima, ulice San Franciska, strme i grbave, stvarale su neobične zaokrete. Ali Eliot je prevazišao godine kada se igrao proletanja automobilom kroz raskrsnice. U visini Kalifornijske ulice skrenuo je levo i naišao na kablovski tramvaj* koji je prevozio prve turiste ka Kineskoj četvrti. Pre skretanja za kinesku enklavu, uleteo je u podzemni parking dva bloka iza Grejs katedrale i stigao do Lenoksovog medicinskog centra, gde je radio više od trideset godina.

Kao načelnik dečje hirurgije, bio je smatran za jednog od najvažnijih ljudi u bolnici. Međutim, to unapređenje je bilo skorašnje i pomalo okasnelo. Tokom cele svoje karijere, pre svega se posvećivao pacijentima, trudeći se, što je redak slučaj kod hirurga, da ne svede sve na puki tehnički razgovor, već da uzme u obzir i osećanja. Počasti ga nikada nisu impresionirale i nikada nije težio tome da sklapa veze između udaraca na terenu za golf ili vikendima na jezeru TaHo. A opet, njegove kolege bi se gotovo uvek obraćale njemu kada je trebalo da svoju decu vode na operaciju, što je u njegovoj profesiji bio nepogrešivi pokazatelj vrednosti.

* * *

* Engl. *cable-car*, tramvajski sistem iz XIX veka gde se tramvajska kola kreću tako što se zakače za kabl koji je stalno u pokretu, a koji je smešten ispod zemlje i pokretan stacionarnim stanicama za napajanje. U San Francisku je jedna takva linija sačuvana kao turistička atrakcija. (Prim. lekt.)